

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (ensimmäinen jaosto)
28 päivänä maaliskuuta 1996 *

Asiassa T-60/92,

Muireann Noonan, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen määräaikainen toimenhaltija, edustajanaan kirjallisessa käsittelyssä James O'Reilly, SC, Irlannin asianajajayhteisö, ja suullisessa käsittelyssä asianajaja Onno Brouwer, Amsterdam, prosessiosoite Luxemburgissa fiduciaire Myson SARL, 1 rue Glesener,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja John Forman, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii kumoamaan kilpailun KOM/C/741 valintalautakunnan tekemän asianomaiselle 9.6.1992 tiedoksiannetun päätöksen, jossa kantajan osallistumista kilpailuun ei hyväksytty,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti A. Saggio, sekä tuomarit V. Tiili ja R. M. Moura Ramos,

kirjaaja: H. Jung,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 7.2.1996 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat ja asian käsittely

- 1 Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen määräaikainen työntekijä Noonan esitti hakemuksensa Euroopan yhteisöjen komission järjestämään avoimeen kilpailuun KOM/C/741 varallaololistan laatimiseksi ura-alueen C 5/C 4 englannin kielen konekirjoittajista (EYVL 1991 C 333 A, s. 11, englanninkielinen versio).
- 2 Noonanille ilmoitettiin 9.6.1992 päivätyllä kirjeellä (kanteen liite C) valintalautakunnan tekemästä päätöksestä, jolla hänen hakemuksensa oli hylätty kilpailuilmoituksen II kohdan (kilpailuun osallistumisen ehdot) B kohdan (erityiset ehdot) 2 kohdan (vaadittavat arvosanat tai tutkinnot) mukaisesti sillä perusteella, että Noonan oli suorittanut yliopistotasoisien koulutusohjelman ja saanut Dublinin University Collegen myöntämän Honours Degreeen ranskalaisessa ja italialaisessa kirjallisuudessa.

3 Edellä mainitut kilpailuilmoituksen ehdot oli laadittu seuraavalla tavalla:

”Sellaiset henkilöt eivät voi osallistua kilpailuun kilpailusta poissulkemisen ja/tai henkilöstösääntöjen mukaisten muiden kurinpitotoimien uhalla:

i) hakijat, joilla on ura-alueen A tai LA kilpailuihin osallistumiseen oikeuttava tutkinto (ks. oppaan liitteenä oleva taulukko);

ii) hakijat, jotka opiskelevat viimeistä vuotta i alakohdassa mainittuja tutkintoja.”

Irlannissa suoritettujen tutkintojen osalta edellä mainitussa taulukossa, joka on julkaistu myös *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* (EYVL 1991 C 333 A) ennen kyseistä kilpailuilmoitusta ”toimielinten väliseen tai komission järjestämään avoimeen kilpailuun osallistuville hakijoille tarkoitetun oppaan” (jäljempänä opas) liitteenä, ura-alueen A tai LA kilpailuihin osallistumiseksi edellytettiin University Degreetä.

4 Näissä olosuhteissa Noonan nosti yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 21.8.1992 jättämällä hakemuksella kanteen, jossa vaaditaan kumoamaan edellä mainittu hänet kilpailusta poissulkeva valintalautakunnan päätös. Tältä osin Noonan vetosi kilpailuilmoituksen edellä mainittujen hänen hakemuksensa hylkäämiseen johtaneiden ehtojen lainvastaisuuteen.

5 Komissio teki 23.12.1992 prosessinedellytyksiä koskevan väitteen, jonka tueksi se esitti, ettei virkamies voi vedota valintalautakunnan tekemän päätöksen kumoamista koskevan kanteen tueksi kilpailuilmoituksen väitettyyn lainvastaisuuteen, jos hän ei ole valittanut ajoissa kilpailuilmoituksen ehdoista, jotka hän arvioi itselleen vastaisiksi.

- 6 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (neljäs jaosto) hylkäsi prosessinedellytyksiä koskevan väitteen asiassa T-60/92, Noonan vastaan komissio, 16.9.1993 antamallaan tuomiolla (Kok. 1993, s. II-911) ja otti Noonanin kanteen tutkittavaksi kaikkien sen kanneperusteiden osalta.
- 7 Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi komission tästä tuomiosta 19.11.1993 tekemän valituksen asiassa C-448/93 P, komissio vastaan Noonan, 11.8.1995 antamallaan tuomiolla (Kok. 1995, s. I-2321).
- 8 Muutoksenhakumenettelyn aikana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä oleva kirjallinen käsittely jatkui ja päättyi 30.9.1994. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) aloitti suullisen käsittelyn esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella ilman edeltäviä asian selvittämistoimia. Asianosaiset esittivät huomautuksensa ja vastasivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 7.2.1996 pidetyssä suullisessa käsittelyssä. Käsittelyn lopuksi presidentti totesi suullisen käsittelyn päättyneeksi.

Asianosaisten vaatimukset

- 9 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
 - kumoaa 9.6.1992 tehdyn komission päätöksen, jossa kantajan hakemus avoimeen kilpailuun KOM/C/741 osallistumisesta hylättiin;
 - velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
 - hylkää kanteen;
 - velvoittaa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Pääasia

- 10 Kanteensa tueksi ja näyttääkseen niiden kilpailuilmoituksen ehtojen lainvastaisuuden, joiden perusteella hänen hakemuksensa hylättiin, kantaja esittää viisi kanneperustetta, jotka koskevat Euroopan yhteisöjen virkamiesten henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 27 artiklan 1 kohdan ja 5 artiklan 1 kohdan rikkomista, henkilöstösääntöjen liitteen III 1 artiklan 1 kohdan rikkomista, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen sekä ammatinharjoittamisen vapauden loukkaamista.
- 11 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan neljään ensimmäiseen kanneperusteeseen liittyviä perusteluja on asianmukaista tutkia yhdessä, ja nämä kanneperusteet esitetään asianosaisten noudattamassa järjestyksessä.

Yhteenveto asianosaisten perusteluista

Henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan rikkominen

- 12 Huolimatta nimittävän viranomaisen kiistämättömästä harkintavallasta päättää täytettävien virkojen hoitamiseksi tarpeellisista pätevyysvaatimuksista kantaja katsoo, että sääntö, jonka mukaan sellaiset hakijat eivät voi osallistua, jotka voivat yliopistotasoisien tutkintonsa perusteella osallistua ura-alueen A tai LA kilpailuihin (tämä koskee myös hakijoita, jotka opiskelevat viimeistä vuottaan tällaista tutkintoa), on henkilöstösääntöjen 27 artiklan vastainen. Tällainen sääntö ei ole mitenkään yhteydessä hakijoiden soveltuvuuteen hoitaa kyseisen ura-alueen tehtäviä (ks. asia T-56/89, Bataille ym. v. parlamentti, tuomio 8.11.1990, Kok. 1990, s. II-597, 48 kohta), eli tässä tapauksessa ura-alueen C suorittavia tehtäviä, joiden hoitamiseksi edellytetään keskiasteen koulutusta tai vastaavaa ammattikokemusta (henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 kohdan neljäs kohta). Erityisesti se seikka ei voi vaikuttaa henkilön kykyyn hoitaa tiettyjä tehtäviä, että hänellä on muutakin pätevyyttä tai kokemusta kuin näiden tehtävien hoitamiseksi vaaditaan.

- 13 Esillä olevassa asiassa kantaja katsoo, että joka tapauksessa hänen osaltaan se seikka, että hänellä on yliopistotasoinen tutkinto, ei voi vaikuttaa hänen kykyynsä hoitaa ura-alueen C tehtäviä, koska hän on työskennellyt jo kauan sihteerinä yhteisöjen tuomioistuimessa. Siten vastaaja on rikkonut ilmeisellä tavalla henkilöstösääntöjen 27 artiklaa ottaessaan huomioon tämän yliopistotason tutkinnon kantajan hakemusta tutkiessaan.
- 14 Komissio korostaa, että jos se hyväksyisi ura-alueen C kilpailuihin hakijat, joilla on yliopistotasoinen koulutus, tällä olisi useita kielteisiä seurauksia sen sihteeritoimintojen asianmukaisen järjestämisen kannalta (ks. jäljempänä 16, 18 ja 20 kohta). Ottaen huomioon nämä vaikutukset ja laajan harkintavaltansa palvelukseenottoa koskevien edellytysten määrittämisessä komissio katsoo voivansa hylätä tällaiset hakijat ura-alueen C kilpailusta rikkomatta henkilöstösääntöjen 27 artiklaa. Komissio myöntää kuitenkin, ettei tätä näkemystä voida välttämättä soveltaa muihin toimielimiin, jotka niiden rakenteen ja ura-alueen C työntekijöiden lukumäärän vuoksi voivat joutua noudattamaan erilaista politiikkaa kuin komissio.
- 15 Tässä suhteessa kantaja tuo esiin yleisesti, että komission esittämät väitteet näiden tehtävien ”asianmukaisesta järjestämisestä” eivät perustu mihinkään todelliseen kokemukseen. Sitä paitsi Euroopan parlamentti, yhteisöjen tuomioistuin ja tilintarkastustuomioistuin eivät noudata kilpailuilmoituksen riidanalaisista ehdoista ilmevää komission politiikkaa.
- 16 Yksiköidensä tehtävien asianmukaiseen järjestämiseen perustuvan ensimmäisen väitteen osalta komissio tuo esiin, että jos hyväksyttäisiin hakijat, joilla on yliopistotason tutkintoja ja joiden on helpompi ilmaista itseään kuin muiden hakijoiden, näiden muiden hakijoiden onnistumismahdollisuuksia heikennettäisiin tai nämä hakijat syrjäytettäisiin jopa kokonaan, vaikka he voisivat hoitaa kyseisiä tehtäviä täysin komission toivomalla tavalla. Joka tapauksessa tämän väitteen pätevyyttä ei voida saattaa kyseenalaiseksi ainoastaan sen seikan vuoksi, että tietyllä hetkellä ”ylipätevistä” hakijoista voi olla ylitarjontaa.

- 17 Kantaja katsoo, ettei esillä olevaan kilpailuun osallistumista koskevista edellytyksistä eikä valintakokeiden luonteesta voida päätellä tällaisen komission esittämän riskin olemassaoloa.
- 18 Komissio toteaa toiseksi, että nimenomaisesti yliopistotasaisen koulutuksensa vuoksi tällaiset ura-alueelle C palvelukseen otetut virkamiehet voisivat ennemmin tai myöhemmin turhautua hoitaessaan jatkuvasti päivittäin kyseiseen ura-alueeseen liittyviä tehtäviä, joita hoitamaan heidät on palkattu. Tällaisella voisi olla kielteisiä seurauksia heidän omaan työhönsä, heidän sellaisten ura-alueen C työtovereidensa työhön, joilla ei ole yliopistotasaisia tutkintotodistuksia, ja yleisesti sen yksikön ilmapiiriin, johon heidät on määrätty. Siten vuonna 1992 tehdystä tutkimuksesta (asiakirja IX/621/92, ”komission sihteerit”, liitetty vastaajan vastaukseen), jossa komission yksiköt käsittelevät tämän toimielimen sihteerien keskuudessa vallitsevaa tilannetta, käy ilmi, että sihteerit, jotka ovat äärimmäisen valikoivien kilpailujen vuoksi erittäin päteviä, ovat turhautuneita, koska komission tehtävän ja rakenteen vuoksi heidän työtehtävänsä (konekirjoitus ja verrattain yksinkertaiset tehtävät) eivät edellyttäisi tällaista pätevyyttä. Tällainen turhautuminen on omiaan johtamaan nopeasti motivaation puutteeseen, jolloin nämä virkamiehet haluavat luopua tavanomaisista sihteerin tehtävistä ja saada vastuullisempia ja itsenäisempiä tehtäviä. Tässä suhteessa komissio huomauttaa, että vain hyvin pieni osa virkamiehistä voi vuosittain siirtyä ura-alueelle B sisäisen kilpailun kautta. Kaikki nämä ura-alueen C henkilöstön ”turhautumiseen” ja ”motivaation puutteeseen” liittyvät vaikeudet pahenisivat, jos tätä ura-aluetta koskeviin kilpailuihin hyväksyttäisiin hakijoita, joilla on yliopistotasaisia tutkintoja. Kantaja ei ole täsmentänyt, millä muulla tehokkaalla tavalla kuin hänen esillä olevassa asiassa riitauttamallaan tavalla voitaisiin erotella ne henkilöt, jotka todennäköisesti myöhemmin pettyvät työhönsä.
- 19 Kantaja vastaa, ettei ole selvää, että ura-alueen C virkamiehet, joilla on yliopistotasainen koulutus, olisivat alttiimpia turhautumiselle kuin heidän työtoverinsa, joilla ei ole vastaavia tutkintotodistuksia. Koska turhautuminen on yksilöllinen tunne, on arvioitava jokaisen hakijan persoonallisuutta, luonnetta ja curriculum vitaeta, ja yleisemmin sitä merkitystä, jonka hakijat antavat tutkinnoilleen suhteessa uraansa tai harrastuksiinsa tai ammatin ulkopuolisiin toimintoihin. Tässä suhteessa

on tehtävä ero asianomaisen yleissivistyksen kasvattamiseen tähtävien tutkintojen ja ammattipätevyyttä kuvaavien tutkintojen välille. Sitä paitsi kansainvälisessä ja monikielisessä ympäristössä sijaitsevan toimen valinta voi kantajan mukaan johtua siitä, että asianomainen henkilö asettaa tällaisen toimen etusijalle verrattuna jopa sellaiseen ylemmän ura-alueen toimeen, joka on asianomaisen kotimaassa, erityisesti kun kysymyksessä on yhteisön reuna-alueen jäsenvaltio. On myös otettava huomioon jäsenvaltioiden erilaiset olosuhteet työtilanteiden, eri töihin liittyvän sosiaalisen aseman ja työhön liittyvien kustannusten osalta. Kaikkia näitä tekijöitä voitaisiin arvioida kyseisen kilpailuilmoituksen mukaisessa haastattelussa tai asianomaisen toimielimen suunnittelemissa täydentävissä kokeissa.

- 20 Kolmanneksi komissio tuo esiin ne vaikutukset, joita tällaisten yliopistotasoisia tutkintoja suorittaneiden hakijoiden palvelukseenottaminen voisi aiheuttaa muiden ura-alueen C virkamiesten ammatilliselle kehitykselle. Yhtäältä kun kysymyksessä on (yhä pienempi) mahdollisuus menestyä sisäisessä kilpailussa ura-alueelle B siirtymiseksi, viimeksi mainituilla hakijoilla olisi paremmat mahdollisuudet, jopa ”perusteeton” etu, verrattuna muihin työtovereihinsa. Itse asiassa tällaista tutkintoon liittyvää pätevyyttä olisi helpompi arvioida tutkinnon objektiivisen luonteen vuoksi kuin työkokemusta, jonka arviointi on välttämättä subjektiivista. Komissio ottaa kuitenkin ura-alueen C virkamiehet palvelukseen siinä tarkoituksessa, että nämä hoitavat tämän ura-alueen tehtäviä koko uransa ajan, eikä siinä tarkoituksessa, että he hoitavat tehtäviään tarkoituksenaan päästä paremmin heidän pätevyyttään vastaaviin virkoihin. Toisaalta tällainen vastaava etu voisi vaikuttaa samoista syistä ura-alueen C ylennyksiin. Komissio pyrkii kuitenkin tämän ura-alueen virkamiesten tasapuoliseen urakehitykseen.

- 21 Kantaja katsoo, että komission väittämä yliopistotasoisia tutkintoja suorittaneiden ura-alueen C virkamiesten ”perusteeton” etu sisäisissä kilpailuissa ura-alueelle B siirtymiseksi ei ole mahdollinen, ellei komissio itse virheellisesti aseta tällaisessa kilpailussa etusijalle tutkintotodistusta suhteessa työkokemukseen. Kantaja lisäsi

suullisessa käsittelyssä, että ura-alueen C virkamiesten ylentämisen osalta komission on määriteltävä tasapuoliset edellytykset. Vastaajan ei tarvitse asettaa säännön mukaisesti etusijalle henkilöitä, joilla on yliopistotasoinen tutkinto.

Henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 kohdan rikkominen

22 Kantajan mukaan kyseisen toimielimen on valvottava, että yleisen kilpailun osallistumisedellytykset liittyvät niihin tehtäviin, joita tässä kilpailussa menestyneet voivat joutua hoitamaan. Itse asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaisu, jonka mukaan edellä mainitun 5 artiklan 1 kohdan mukaista työkokemuksen käsitettä on tulkittava kyseisen kilpailun tarkoituksen perusteella (asia T-50/89, Sparr v. komissio, tuomio 22.5.1990, Kok. 1990, s. II-207, 18 kohta), pätee soveltuvin osin hakijoilta vaadittavaan pätevyyteen (asia 181/87, Agazzi Léonard v. komissio, tuomio 6.7.1988, Kok. 1988, s. 3823, 27 kohta).

23 Komissio katsoo, että 5 artiklassa henkilöstö jaetaan neljään erilliseen ura-alueeseen; tässä järjestelmässä ura-alue C on ura-alueiden A ja B alapuolella, ja jokaisella ura-alueella on erityiset pätevyysvaatimukset. Ura-alueen C virkojen osalta hakijoiden pätevyysvaatimukset ja heidän velvollisuutensa hoitaa kyseisiä tehtäviä, kun heidät on otettu palvelukseen, ovat läheisessä yhteydessä. Siten komissio voi ja on jopa velvollinen sulkemaan ura-alueen C kilpailujen ulkopuolelle sellaiset hakijat, jotka voivat mahdollisesti hakea ura-alueen A virkoja tai lingvistivirkoja. Suullisessa käsittelyssä komissio lisäsi, että ura-alueen C osalta 5 artikla, joka kuuluu henkilöstösääntöjen ”yleisiin määräyksiin” sisältää koulutusta koskevat vähimmäisvaatimukset ja samalla sulkee pois sen, että henkilöt, joilla on yliopistotasoisia tutkintoja, voisivat osallistua tämän ura-alueen kilpailuihin. Artiklasta heijastuu siten komission tarve saada palvelukseensa tiettyntyyppistä henkilöstöä.

Henkilöstösääntöjen liitteen III 1 artiklan 1 kohdan rikkominen

24 Kantajan mukaan edellä mainitusta 1 artiklan 1 kohdasta käy ilmi, että kilpailuun osallistumista koskevien ehtojen mahdollista pätevyyttä on arvioitava joko tämän

säännöksen tai henkilöstösääntöjen muiden säännösten nojalla (em. asia Bataille ym. v. parlamentti, tuomion 45 ja 46 kohta). Kantaja arvioi 1 artiklan 1 kohdan osalta, ettei siihen sisälly mitään seikkaa, jonka perusteella kilpailusta voitaisiin sulkea pois hakijat, joiden tutkinnot eivät liity täytettävän viran tehtävien hoitoon. Erityisesti säännöksen d kohdassa mainitaan vain tähän virkaan vaadittavat tutkinnot. Henkilöstösääntöjen säännöstenkään perusteella ei voida tehdä tällaista pois-sulkemista. Siten koska liitteen III 1 artiklan mukainen ainoa vastaajalle annettu harkintavalta ei kata riidanalaista ehtoa, vastaajan esittämiä vastalauseita niiden hakijoiden soveltuvuuden osalta, joita tämä ehto koskee mutta jotka täyttävät tämän säännöksen d kohdassa mainitut edellytykset, ei voida hyväksyä (em. asia Bataille ym. v. parlamentti, 59 ja 60 kohta).

- 25 Komissio katsoo, että tulkittuna henkilöstösääntöjen 5 artiklan nojalla ja sen tarpeen huomioon ottaen, joka jokaisella toimielimellä on saada käyttöönsä ura-alueen C tehtävien hoidosta parhaiten vastaavaa henkilöstöä, edellä mainitun säännöksen d kohdassa luodaan täsmällinen yhteys yhtäältä tutkintojen ja muiden arvosanojen tai vaaditun kokemuksen ja toisaalta täytettävän viran välille. Siten tämän viran tehtäväkuvauksen perusteella määritetään samalla kertaa vaaditut tutkinnot tai työkokemus, ja hakemuksen hylkäämiseen johtavat tutkinnot (tai kokemus).

Yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaaminen

- 26 Kantaja katsoo, että yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaan, jonka olennainen merkitys yhteisön virkamiehiä koskevalle oikeudelle käy ilmi henkilöstösääntöjen 5 artiklan 3 kohdasta, samanlaisia tilanteita ei voida kohdella eri tavalla ellei tällaista erilaista kohtelua voida perustella merkityksellisillä objektiivisilla eroilla (yhdistetyt asiat 17/61 ja 20/61, Klöckner-Werke ja Hoesch v. korkea viranomainen, tuomio 13.7.1962, Kok. 1962, s. 615, 652, ja asia 215/85, Raiffeisen, tuomio 12.3.1987, Kok. 1987, s. 1279, 23 kohta). Tällaisten objektiivisten erojen olemassaolon arvioimiseksi on kantajan mukaan otettava huomioon ne päämäärät, joihin toimielin voi lainmukaisesti pyrkiä kyseisellä alueella (asia 250/83, Finsider v. komissio, tuomio 15.1.1985, Kok. 1985, s. 131, 8 kohta).
- 27 Nämä edellytykset huomioon ottaen kantaja arvioi, että riidanalainen ehto on yhteensopimaton yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa. Lukuun ottamatta

sitä seikkaa, että hakijat, joita tämä ehto koskee ja joilla on yliopistotasoinen tutkinto, ovat samassa asemassa kuin kaikki muut hakijat, jotka täyttävät edellytykset, joita heiltä voidaan vaatia henkilöstösääntöjen liitteen III 1 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Siten eroa heidän kohtelunsa ja muiden hakijoiden kohtelun välillä, mukaan luettuina yliopisto-opetusta seuranneet hakijat, jotka eivät ole suorittaneet tutkintoa, ei voida perustella objektiivisten erojen olemassaololla. Itse asiassa se seikka, että joillakin hakijoista on yliopistotasoinen tutkinto, ei ole suhteessa heidän kykyynsä hoitaa tehtäviään ura-alueen C virkamiehinä.

- 28 Kantajan mukaan riidanlaisella ehdolla on myös muita syrjiviä vaikutuksia. Yhtäältä ehto johtaa mielivaltaiseen erotteluun sellaisten henkilöiden välillä, joilla on yliopistotasoinen tutkinto heidän jättäessään hakemuksensa, ja sellaisten henkilöiden välillä, jotka ovat suorittaneet tällaisen tutkinnon sen jälkeen, kun heidät on otettu varallaololuetteloon tai nimitetty virkamiehiksi. Toisaalta tällainen ehto merkitsee yhteisön reuna-alueen jäsenvaltioissa asuville hakijoille epäoikeudenmukaista haittaa suhteessa hakijoihin, jotka asuvat sijainniltaan keskeisemmässä jäsenvaltiossa, koska kantajan mukaan tällaisille reunavaltioiden hakijoille yliopistotason tutkinnon suorittaminen voi olla yksi harvoista tehokkaista keinoista vaaditun kielitaidon hankkimiseksi.
- 29 Komission mukaan riidanalainen ehto ei loukkaa yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Kantajan tilanteen vertaamisen osalta suhteessa niihin hakijoihin, joilla ei ole yliopistotason tutkintoja, komissio katsoo, että tällaisen tutkinnon suorittaminen tekee kyseisen hakemuksen yhteensopimattomaksi suoritettavien tehtävien luonteen kanssa, joten tällaisessa tilanteessa olevien hakijoiden palvelukseen ottaminen vaikuttaisi kielteisesti komission asianmukaiseen hallintotoimintaan. Siten erityistapauksia koskevalla varauksella (tutkinnon suorittaminen asianomaisen varallaololuetteloon ottamisen jälkeen) on noudatettava periaatetta, jonka mukaan yliopistotason koulutuksen suorittaneita hakijoita ei oteta palvelukseen hoitamaan suorittavia tehtäviä koko uransa ajan.
- 30 Niiden haittojen osalta, joita on kantajan mukaan yhteisön reuna-alueiden jäsenvaltioista peräisin olevilla hakijoilla, komissio katsoo, ettei kantajan väitteen tukena ole mitään seikkaa eikä väitettä siten ole näytetty toteen.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 31 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, että kantajan edellä mainittujen neljän kanneperusteen tueksi esittämät perustelut nojautuvat olennaisesti yhteen ainoaan väitteeseen. Kantaja katsoo itse asiassa, että komission olisi pitänyt kohdella hakijoita, joilla on yliopistotasoinen tutkinto, samalla tavalla kuin hakijoita, jotka tällaista tutkintoa lukuun ottamatta ovat samassa tilanteessa kuin ensiksi mainitut hakijat. Siten tässä väitteessä saatetaan samalla kyseenalaiseksi kilpailuilmoituksen riidanalaisen ehdon yhteensopivuus yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa, jota neljäs kanneperuste nimenomaisesti koskee. Näissä olosuhteissa tähän väitteeseen liittyviä perusteluja on asianmukaista arvioida mainitun periaatteen valossa, sillä sen noudattaminen on kilpailun eri vaiheiden lainmukaisuuden perustavanlaatuisen tekijä (asia T-132/89, Gallone v. neuvosto, tuomio 16.10.1990, Kok. 1990, s. II-549, 35 kohta).
- 32 Tämän periaatteen mukaan sellaista kahta henkilöryhmää ei voida kohdella eri tavalla, joiden oikeudelliset ja tosiasialliset tilanteet eivät eroa olennaisesti toisistaan (ks. yhdistetyt asia T-18/89 ja T-24/89, Tagaras v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 7.2.1991, Kok. 1991, s. II-53, 68 kohta). Koska komissio on kohdellut eri tavalla hakijoita, joilla on yliopistotasoinen tutkinto, ja hakijoita, joilla ei ole tällaista tutkintoa, on tutkittava, onko näiden henkilöryhmien oikeudellisten ja tosiasiallisten tilanteiden välillä olennaisia eroja.
- 33 Asian tutkimiseksi on otettava huomioon 27 artiklan 1 kohdan yleinen periaate, joka on ensimmäisen kanneperusteen perusta, ja jonka mukaan palvelukseenotossa on pyrittävä hankkimaan toimielimille parhaan pätevyyden, työtehon ja rehellisyyden omaavat virkamiehet. Erityisesti tämän periaatteen nojalla komissio katsoo voivansa tehdä eron useista syistä kahden edellä mainitun henkilöryhmän välille.
- 34 Ennen näiden syiden yksityiskohtaista tutkimista ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa aluksi, ettei mistään seikasta voida teknisesti päätellä, että

yliopistotasaisen tutkinnon omaaminen estäisi kyseisiä hakijoita toteuttamasta täytettäviin virkoihin liittyviä tehtäviä tai että sillä olisi kielteisiä vaikutuksia asianomaisten työn laatuun tai heidän työtehoonsa. Siten tältä kannalta katsottuna tällaisia hakijoita ei voida syrjäyttää kilpailusta edellä mainitun 27 artiklan mukaisten edellytysten nojalla.

35 Komission esittämät yksityiskohtaiset syyt liittyvät yhtäältä sellaisten hakijoiden, joilla ei ole yliopistotasosta tutkintoa, ammatillisiin etuihin eli heidän mahdollisuuksiinsa menestyä kyseisessä kilpailussa (ks. edellä 16 kohta), ja palvelukseen ottamisen jälkeen heidän ylennysmahdollisuuksiinsa tai mahdollisuuksiinsa menestyä sisäisessä kilpailussa ura-alueelta C ura-alueelle B siirtymiseksi (ks. edellä 20 kohta). Toisaalta komissio väittää halunneensa pyrkiä välttämään sen, että tällaisen tutkinnon omaavat henkilöt mahdollisesti turhautuvat työtehtäviensä ja työympäristönsä vuoksi joutuessaan palvelukseen ottamisensa jälkeen hoitamaan joka päivä tietyn tyyppisiä tehtäviä (ks. edellä 18 kohta). Näitä syitä on tutkittava tässä järjestyksessä.

36 Komissio esittää, että ellei se sulkisi pois hakijoita, joilla on yliopistotasoinen tutkinto, muita hakijoita otettaisiin mahdollisesti vähemmän palvelukseen tai heidät voitaisiin syrjäyttää jopa kokonaan. Tätä väitettä ei voida hyväksyä, koska siinä ei saateta mitenkään kyseenalaiseksi tällaisten ensiksi mainittujen hakijoiden kykyä hoitaa kilpailussa valittujen tulevia tehtäviä samalla tavalla kuin muut hakijat ja täyttää siten henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan mukainen edellytys.

37 Näyttääkseen, että henkilöillä, joilla on yliopistotasoinen tutkinto, on etusija ura-alueen C ylennysten ja ura-alueelle B siirtymistä koskevien sisäisten kilpailujen osalta, komissio selittää, että objektiivisen luonteensa vuoksi tällaiseen tutkintoon liittyvää pätevyyttä on helpompi arvioida kuin työkokemusta, jonka arviointi on välttämättä subjektiivista. Tätä väitettä ei myöskään voida hyväksyä. Yhtäältä nimittävän viranomaisen on jokaisen ylennysmenettelyn tai sisäisen kilpailun osalta määriteltävä valintaperusteet yksikön edun mukaisesti (ks. ylennysten osalta asia 306/85, Huybrechts v. komissio, tuomio 5.2.1987, Kok. 1987, s. 629, 10 kohta; sisäisten kilpailujen osalta em. asia Agazzi Léonard v. komissio, tuomion 27, 32 ja 33 kohta). Siten komissio ei voi sulkea pois kilpailuista riidanalaisessa ehdossa

tarkoitettuja hakijoita sillä perusteella, että heillä on paremmat onnistumismahdollisuudet kuin muilla hakijoilla (ks. edeltävä kohta), eikä sillä perusteella, että heidän ammatilliset kehitysnäkymänsä komission yksiköissä ovat paremmat kuin muiden hakijoiden mahdollisuudet. Toisaalta komissio ei ole esittänyt yhtään seikkaa, josta voitaisiin päätellä, että kyseisten ylennysten ja sisäisten kilpailujen osalta valintaperusteeksi yksikön edun vuoksi olisi valittava yliopistotasoinen tutkinto. Ylennysten osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa päinvastoin, että ylennettävien ehdokkaiden ansioiden vertailussa muut kriteerit ovat merkityksellisiä, erityisesti ehdokkaiden työsuoritusten yleinen taso (asia 280/81, Hoffmann v. komissio, tuomio 17.3.1983, Kok. 1983, s. 889, 9 ja 10 kohta).

- 38 Komissio arvioi myös, että niiden erojen vuoksi, joita on yliopistotasoinen tutkinnon omaavien henkilöiden koulutustason ja palvelukseenottamisen jälkeen heidän jokapäiväisten tehtäviensä luonteen välillä komission ura-alueen C virkamiehinä, nämä henkilöt voisivat palvelukseenottamisen jälkeen ennemmin tai myöhemmin turhautua, mikä voisi vaikuttaa kielteisesti heidän omaan toimintaansa sekä heidän työtovereidensa työoloihin.
- 39 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että tällä väitteellä pyritään saattamaan kyseenalaiseksi sekä henkilökohtaisen työtehon tai työn laadun että työympäristön vuorovaikutuksen osalta riidanalaisessa ehdossa tarkoitettujen hakijoiden kyky vastaaviin suorituksiin kuin samaan ura-alueeseen kuuluvat henkilöt, joilla ei ole yliopistotasoinen tutkintoa. Kuitenkaan se seikka, että asianomaisella on tällainen tutkinto, ei estä häntä suorittamasta ura-alueen C tehtäviä samalla tavalla kuin kuka tahansa muu tämän ura-alueen virkamies (ks. edellä 34 kohta), ja siten komission on näytettävä väitteensä oikeellisuus. Tällaisen näytön on perustuttava varmennettavissa oleviin seikkoihin, jotka mahdollistavat sekä sen toteamisen, että riski, jonka komissio väittää joutuvansa kokemaan, on todellinen ja sillä on kiistan merkitys yksikön edun kannalta, että sen toteamisen, että tämä riski liittyy

nimenomaisesti yliopistotasoisten tutkintojen omaavien hakijoiden palvelukseenotamiseen ura-alueelle C. Tässä suhteessa on tärkeää todeta, että palvelukseenotto-menettelyssä sen ensimmäisellä vaiheella eli kilpailulla on eri tehtävä kuin koeajalla. Sisään pääsyä koskevat kilpailut on suunniteltu tavalla, joka mahdollistaa hakijoiden valinnan yleisten ja ennakoitavissa olevien edellytysten perusteella, kun taas koeajan tarkoituksena on antaa hallinnolle mahdollisuus arvoida konkreettisemmin hakijan soveltuvuutta tiettyyn tehtävään, hänen tapansa suorittaa tehtävänsä sekä hänen työtehoaan (asia 290/82, Tréfois v. yhteisöjen tuomioistuin, tuomio 17.11.1983, Kok. 1983, s. 3751, 24 kohta; asia T-26/91, Kupka-Floridi v. talous- ja sosiaalikomitea, tuomio 1.4.1992, Kok. 1992, s. II-1615, 43 kohta).

- 40 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että komission esittämät seikat riidanalaisen osallistumista koskevan ehdon perustelemiseksi eivät täytä edellä esitettyjä vaatimuksia.
- 41 Erityisesti komissio ei ole kyennyt esittämään mitään asiaan liittyvää erityistä kokemusta. Suullisessa käsittelyssä komission asiamies sitä vastoin totesi, että hänen tietääkseen komissio ei ole koskaan hyväksynyt ura-alueen C kilpailuihin hakijoita, joilla on yliopistotasoinen tutkinto. Sitä paitsi vastaajan yksiköiden suorittamassa tutkimuksessa, jonka vastaaja on liittännyt vastaukseensa (ks. edellä 18 kohta), ei viitata kyseisellä alueella ilmenneiden ongelmien osalta mahdollisiin erityisiin kokemuksiin koskien tämän koulutustason henkilöiden palvelukseenotamista ura-alueelle C. Komissio ei ole myöskään viitannut muiden yhteisön toimielinten kokemuksiin eikä selvittänyt konkreettisemmin, miksi tietyt toimielimet eivät ole katsoleet tarpeelliseksi seurata sen politiikkaa. Ainoastaan se seikka, että niiden tehtävä tai hallinnollinen rakenne voi erota komission tehtävästä tai rakenteesta tai että niillä on palveluksessaan suhteellisen vähän ura-alueeseen C kuuluvia virkamiehiä, ei ole tässä suhteessa riittävä selitys.
- 42 Oikeudenkäyntiasiakirjoista ei voida myöskään päätellä, että komissio saattoi perustellusti tehdä ennusteen yliopistotasoisien tutkinnon suorittaneiden henkilöiden palvelukseenotosta ura-alueelle C aiheutuvista vaikutuksista. Tietenkin edellä mainitusta tutkimuksesta käy ilmi turhautuminen ja tämän ongelman liittyminen

palvelukseen otettujen sihteereiden pätevyystason, johon palvelukseenottamista edeltävät kilpailut ovat vaikuttaneet, ja heidän komission tehtäviä ja hallinnollista rakennetta vastaavien työtehtäviensä väliseen eroon. Kuitenkaan tutkimuksessa ei ole yhtäältä mitään arviointia tällaisen tilanteen konkreettisista vaikutuksista asianomaisten virkamiesten suorituksiin laajemmin. Toisaalta jos ei olisi poissuljettua, että yksittäistapauksessa yliopistotasoinen tutkinto voisi vaikuttaa kielteisesti tutkintotodistuksen haltijan tapaan suorittaa tehtävänsä, hänen työtehoonsa tai jopa hänen työtovereidensa työoloihin, mikä johtuisi samanlaisista syistä kuin mitä tässä tutkimuksessa on mainittu, niin tämä mahdollisuus riippuu kuitenkin useista täydentävistä tekijöistä, jotka ovat joko objektiivisia (tutkinnon luonne) tai subjektiivisia (erityisesti se merkitys, jonka asianomainen katsoo tutkinnolla olevan hänen uransa kannalta). Näin ollen komissio ei ole kyennyt laatimaan riittävän luotettavaa ja täsmällistä ennustetta, joka tukisi sen väitettä ja oikeuttaisi siten edellä mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetun yleisen ja ennakoitavissa olevan edellytyksen soveltamisen.

- 43 Lopuksi se komission korostama seikka, että nimittävällä viranomaisella on laaja harkintavaltta kilpailuehtojen määrittämisessä, ei saata kyseenalaiseksi riidanalaisen ehdon yhteensopimattomuutta henkilöstösääntöjen 27 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisen edellytyksen kanssa. Itse asiassa tämän harkintavallan antamaa valinnan mahdollisuutta on käytettävä aina täytettäviin virkoihin liittyvien vaatimusten mukaan ja yleisemmin yksikön edun mukaan (ks. em. asia Gallone v. neuvosto, tuomion 27 kohta). Komissio ei ole kuitenkaan esillä olevassa asiassa näyttänyt minkäänlaisen yhteyden olemassaoloa riidanalaisen ehdon ja näiden vaatimusten ja etujen välillä.
- 44 Edeltävästä seuraa, että kilpailuilmoituksen riidanalainen ehto ja siten kumoamiskanteen kohteena oleva päätös ovat lainvastaisia, koska ne ovat yhteensopimattomia yhdenvertaisen kohtelun periaatteen kanssa tarkasteltuna yhdessä henkilöstösääntöjen 27 artiklan kanssa.
- 45 Ei henkilöstösääntöjen 5 artiklan 1 kohta eikä henkilöstösääntöjen liitteen III 1 artiklan 1 kohta saata kyseenalaiseksi tätä lainvastaisuutta koskevaa toteamusta.

- 46 Edellä mainitun 5 artiklan 1 kohdan osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien toteaa, että siinä säädetyt henkilöstön jokaisen ura-alueen koulutusta ja kokemusta koskevat edellytykset osoittavat kyseisen palkkaluokan virkamieheltä edellytettävän vähimmäistason niiden tehtävien luonteen mukaan, joita virkoihin kuuluu, mutta ne eivät, tällä varauksella, koske palvelukseenottamista koskevia edellytyksiä, joihin on itse asiassa sovellettava henkilöstösääntöjen 27—34 artiklaa (ks. yhteisöjen tuomioistuimen tuomiot asia 117/78, Orlandi v. komissio, tuomio 5.4.1979, Kok. 1979, s. 1613, 15 ja 16 kohta; asia 143/83, Lipman v. komissio, tuomio 28.4.1983, Kok. 1983, s. 1301, 7 kohta, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot asia T-2/90, Ferreira de Freitas v. komissio, tuomio 7.2.1991, Kok. 1991, s. II-103, 54 kohta, ja asia T-82/92, Cortes Jimenez ym. v. komissio, tuomio 3.3.1994, Kok. H. 1994, s. II-237, 20 kohta). Tästä seuraa komission väitteen vastaisesti, että edellä mainitussa 5 artiklan 1 kohdassa ei säädetä tai oikeuteta soveltamaan edellytystä, jonka tarkoituksena on tiettyjen hakijoiden poissulkeminen kilpailuun osallistumisesta vain sillä perusteella, että heidän koulutustasonsa on korkeampi kuin tietty enimmäistaso, joka on määritelty esimerkiksi korkeampaan ura-alueeseen kuin siihen, jota kilpailu koskee, sovellettavan vähimmäistason perusteella.
- 47 Sama arviointi soveltuu henkilöstösääntöjen liitteen III 1 artiklan 1 kohtaan ja kyseisen säännöksen d kohtaan, jonka perusteella komissio arvioi voivansa tehdä edellä mainitun 5 artiklan 1 kohdan yhteydessä tekemiään päätelmiä vastaavia päätelmiä. On todettava yhtäältä, että riidanalainen ehto ei koske tämän säännöksen sanamuodon mukaisesti ”täytettäviin virkoihin vaadittavia” tutkintoja, vaan tutkintoja, joiden suorittaminen johtaa asianomaisen sulkemiseen pois kilpailusta. Toisaalta on todettava, että vaikka tässä säännöksessä määritellään yksi niistä otsikoista, jonka on sisällyttävä jokaiseen kilpailuilmoitukseen, siinä ei kuitenkaan säädetä mitään nimittävän viranomaisen ratkaisusta tiettyä kilpailua koskevan otsikon tarkan sisällön osalta (ks. em. asia Lipman v. komissio, 7 kohta). Siten komission edellä mainittu väite on hylättävä.
- 48 Edellä olevan huomioon ottaen riidanalainen päätös on kumottava, koska se on vastoin yhdenvertaisen kohtelun periaatetta sovellettuna yhdessä henkilöstösääntöjen 27 artiklan kanssa, ilman että on tarpeellista käsitellä kantajan esittämiä muiden säännösten rikkomista tai periaatteiden, erityisesti ammatinharjoittamisen vapauden periaatteen loukkaamista, koskevia kanneperusteita.

Oikeudenkäyntikulut

- 49 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asian hävinnyt asianosainen on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja kantaja on vaatinut oikeudenkäyntikulujen korvaamista, komissio on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Avoimen kilpailun KOM/C/741 valintalautakunnan tekemä päätös, jossa kieltäydyttiin hyväksymästä kantajaa kilpailun kokeisiin, kumotaan.**
- 2) **Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Saggio

Tiili

Moura Ramos

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä maaliskuuta 1996.

H. Jung

A. Saggio

kirjaaja

presidentti